

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Oláh Lilian*

Cím: *A harangozó*

Forrás: *Újság*

Pop. 1934 okt. 21.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy *348.414.5*

Hely

Idő

"1934"

Személy

A HARANGOZÓ

QUASI MODO A REGÉNYBEN

Harangozó? A közönség előtt két harangozó alakja lebeg: az egyik Quasimodo, a párisi Notre-Dame romantikus lelkű, szenvedélyes, vad szerelemtől fűtött torzszülött harangozója a másik pedig a nyári báránnyelbőkön elme rengő, földcsékkjét művelő, kis kertjében kapálógató falusi harangozó. Quasimodo, a pupos, sántító, visszataszító arcu szörnyeteg még ma is a Victor Hugo-i szeretni tudá, egyik megszemélyesítője. Ki ne emlékeznék a Notre-Dame borongós, sötétbevesző, rejtelmes hajójára ahova a szerelmes harangozó berántja Esmeraldát, a szépséges cigányleányt, hogy a templomi menedékkjoggal védelmezze a leány életét? Ki ne emlékezne Quasimodora, aki a toronyból agyadobja a mélységbe Claude Frolo-t, Esmeralda életének megrontóját? Ki tudná elfelejteni a megrázó jelenetet ahol a szerelmes harangozó Esmeralda holttestét magához szorítva egyesül az imádot leánnyal a halálban?

A romantikus regénybősszel a falusi harangozó áll szemben. Típus ez, akárcsak a falusi tanító bíró vagy kocsmáros. Nem sokban különbözik szomszédos falubeli kollegájától. Buzgó hívő tisztel családapa gondosan, pontosan ellátja tiszttségét és minden erejéből kongatja a harangot, ha tűz üt ki valahol a faluban. Szerény ember a harangozó, az bizonyos. Meg kell elégednie azzal a *kiszimtellettel*, amelyet a sors szűk markuan mért ki számára. Emelkedésre pályáján aligha van kilátás. Milyen jövő, milyen

PESTI HARANGOZÓ AZ ÉLETBEN

változás várhat egy falusi harangozóra? Hacsak nem történik csoda vagy ha nem üti meg a főnyereményt, ott fogják eltemetni a szomorú fűzfa árnyékában, a falusi kis temetőben. És utódja fogja megkongatni felette a lélekharangot.

De milyen lehet a mi Notre-Dame-unk harangozója? Hiszen a Bazilika voltaképpen Budapest Notre-Dame-ja, legnagyobb, legszebb templomunk.

A város fölött

Szemben áll velem a Bazilika harangozója. Alacsony, szőke, vézna fiatalember, a harmincon innen. A toronyba igyekszik. Dél van Vasárnap. A Bazilika megtelt ajtatos hívőkkel. Sietni kell harangozni. Utána újból leszállni a toronyból a gyűjtésre

Csikorogva fordul meg a kulcs a hatalmas ajtóban. A harangozó bebocsájt a torony aljába és bezárja mögöttünk az ajtót. Meredek, vas csigalépcső vezet fel a magasba és bezárja mögöttünk az ajtót. Meredek, vas csigalépcső vezet fel a magasba, fel a város fölé. Hatalmas kockákkal van kikövezve a torony. A falak vakolatlan, nyers, vörös téglái szabályos sorokba rakva merednek magasba. Minél feljebb megyünk, annál jobban szűkül a lépcső, annál jobban növekszik a sötétség. Csak tapogatózva tudunk már menni. Balról folyosó nyílik. A fa-

laktól kinyuló vaskarok tartják a folyosó padlóját. Korlátok között megyünk át meglátogatni a Bazilika legújabb harangját, a Szent Imre-harangot, amelyet Szent Imre jubileumi évében szenteltek fel. Nyolcvan métermázsza a sulya. Négy ember kondítja meg minden hónap első péntekjén és a nagy ünnepek alkalmával

Hogyan lesz valaki harangozó?

Visszabotorkálunk, némely helyen négyrét görnyedve a lépcsőhöz. Felmegyünk a Nagyboldogasszony harangjához. Kinézek a fadeszkákkal berácsozott ablakon. Lent a vasárnapi Budapest ünnepe. Innét a hetedik emelet magasságából lenézve az az embernek az érzése, hogy egy babafalu elevenedett meg előtte. Játékban nagyságu lények járnak az utcákon, szépen ünnepi díszbe öltöztetve. Kicsinyek lehetnek a bánataik, gyermekesek az örömeik. Játékautomobilok szaladgálnak a kocsituton. Nádi sip is jobban hangzik a közelből, mint innét az ő dudálásuk. Messze vannak. Kicsinyek. Elenyésző fontosságuk, mint minden, amit az ember idő — vagy térbeli távolságból szemlélhet.

Leülünk az ablakdeszkára és mintha mesét mondana, a harangozó álmodozó hangon beszél régmúlt időről:

— Tetszik látni, ez az ünnepi sötétkék ruhám. Ezt csak vasárnap veszem fel, pedig ilyenkor szoktam a legnehezebb munkát végezni. Mert *vasárnap ötsször kell ide feljönni a toronyba*, ötször nézek le a távollevő emberekre innét, ahol közelebb érzem magamat Istenhez. És *valahogy úgy érzem, hogy felemelkedik a magasba a lelkem, amikor megkongatom ezt a harangot. Nincs szebb dolog a világon, mint harangozóknak lenni, no meg sekrestyésnek egyben, természetesen. Már gyerekkoromban az akartam lenni. Tetszik tudni, én ott nőttem fel a templom árnyékában. Megfogta a lelkemet a*

templom csendje, a szent falakból kisugárzó áhitat. Ott töltöttem gyermekkoromat a Rózsák terén. A Szent Erzsébet-templomban már harminc éve sekrestyés az én apám. Pedig annak az apja nem is volt sekrestyés, hanem *főpincér a New York kávéházban*. De hát az apám összekapott a nagyapámmal, mert az nem akarta, hogy továbbtanuljon és így lett sekrestyés belőle. En már tíz éves koromban ministráns voltam a templomban. Megtanultam magamtól a ministrálást Csak a kiszolgálás módjára tanítottak meg. En mindjárt erre a pályára akartam menni, de apám azt akarta, hogy tanuljak ki valamely mesterséget. Így hát *négy évi ministrálás után bánatos szívvvel mondtam búcsút a ministrálásnak*. De élt bennem az oltár közelében eltöltött felejthetetlenül szép, áhitatos percek emléke. Tudtam, hogy az Úr vissza fog szólítani újból az oltár közelébe hogy szolgálhassak az Ő szolgálójának. És bizó szívvel, reménykedve álltam be inasnak egy szabóműhelybe. Tudtam, hogy el fog jönni az a boldogító perc, amikor újból az oltár közelében lesz a helyem.

— Multak az évek. Inasból segéd lettem. Azután vörhenyt kaptam. Munka nem akadt a számomra, amikor felépültem a súlyos betegségből. Az Úr kegyelme kísért azonban. Egy főtitstelenő ur közbenjárására a *főváros kinevezett ide a Szent István-bazilikába*. Nem is tudom leírni, hogy milyen boldog voltam amikor először jöhettem fel ide a toronyba harangozni. Olyan felemelő érzést talán sohasem éreztem, mint akkor. Közelebb éreztem magamat a mennyhez, mint a földhöz. Pedig ugyancsak földhözragadtan élünk a feleségemmel. Százharminc pengő a fizetésem. Ezt ugyan csak be kell osztani, hogy mindenre teljék belőle. A feleségem gazdálkodik a pénzzel. Nekem elég husz-harminc fillér hiszen sem nem iszom, sem nem kártyázom. Még csak nem is dohányzom. Két kollegám már régebben van itt, mint én. Az egyik százötven, a másik százhetven

pengőt kap. Nyugdijunk nincs. Csak egy kis mellékjövedelmünk akad a borraivalókból.

— Mik a kötelességei?

— Elsősorban a harangozás, aztán a főtisztel-

endő urak kiszolgálása, öltöztetése. Ministrálok, keresztelőn, esküvőn, temetésen kiszolgálók. A falakat meg a padokat is én porolom le. Vigyázni kell, hogy a hívők nem felejtették-e itt valamit. Mert tetszik tudni előfordul, hogy áhitatukban megfélekednek egyről-másról és itt hagyják. Nincs baj, ha valaki a templomban felelji az imakönyvét, a keztyűjét, Itt mindent gondosan megőriznek a számára, amíg jelentkezik érte. *Nem csoda, ha az ember imádkozás közben megfélekedzik a világról és holmijairól*

— Szeret-e harangozni?

— Azt csak igazán Harangozás közben úgy érzi az ember, mintha a lelkének szárnyai nőnének és felrepülne az égbe a harang szavával. Pedig nem könnyű mesterség a harangozás. Sőt nagyon is veszélyes. Néhány év előtt történt, hogy egy tűzoltó segített harangozni, magára erősítette a harang szivét és a harang kidobta az utcára. Azóta van rács a Bazilika ablakain, nehogy hasonló szerencsétlenség megismétlődhessék.

Hogyan él a pesti harangozó?

— Harangozni szeretek legjobban. Szabad időmben sokat sétálok a feleségemmel vagy olvasgatunk, ha éppen nagyon rossz az időjárás. A szentek életét olvasgatjuk, meg a történelmi regényeket. Szeretjük a színes regényeket is. De ezt ne tessék megírni, mert akkor azt hiszik, hogy a harangozók szerelmes természetűek. Pedig, ha szerelmesek akkor csak a feleségükbe szerelmesek. Az én feleségem is szép, szőke fiatal asszony. Nagyon szeretem. Egyszer-kétszer egy évben noziba is megyek vele. Színházra nem telik. Sok pénz kell a kosztra. A harangozónak jól kell táplálkoznia. Erős izommunkát kell kifejtenie. Nézze meg a kisaszszony, — mondja, — milyen muszkális a karom! kell az erő a harangozáshoz. Meg másként is szüksége lehet az embernek az erejére. Multkor is rajtakaptam egy munkanélkülit, aki szőnyeget akart lopni a templomból. Elszaladt, én meg utána. Futás közben eldobta a szőnyeget, hát én a szőnyeget szépen visszahoztam a templomba és hagytam, hogy a rendőr fogja el. Vigyáznunk kell a templomtolvajokra is. Ugyan a szigorú felügyelet mellett nem fordulhat elő, hogy megdézsmálják a perselyeket.

— Mi a legkellemesebb emléke, amióta a Bazilikában harangozó?

— A báró Herzog András ur esküvője a Paravicini Marina grófkisasszonnyal. Igen nagy esküvő volt az. Tán ötvennél is több autó volt azon az esküvőn. A báró ur meg ötven pengő borraivalót küldött nekem. De tizenkét óra van. *Harangozni kell.*

Ledobja magáról kabátját. Kis segédje, a Sanyi gyerek a harang tuloldalára kerül. Megfogják a harang két oldalán a két kötelet. A ha-

rangozó belekapaszkodik és ellődítja. A Sanyi gyerek nagyot ugrik és a harang után engedi a kötelet. Bim-bam, bim-bam, kondul a harang szíve és édes hangja belopja magát a déli harangszót áhitattal halgató emberek lelkébe.

Oláh Lilla